

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

KATKILARIYLA

**BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ**

Mesleğim
Kültürüm

**Kültürel Üreticiler için
Girişimcilik ve Kariyer Gelişimi Projesi**

EĞİTİCİ EĞİTİMİ İÇERİĞİ

3. Yaratıcı Endüstrilere giriş

KATKILARIYLA

MESLEĞİM KÜLTÜRÜM EĞİTİCİ EĞİTİMİ İÇERİĞİ

3. Yarattıcı Endüstrilere giriş

3.1. Yarattıcı Endüstriler nedir?

Akademik tartışmalardaki kavramsal çeşitliliği aşarak raporun anlaşılabilirliğine katkı sağlamak amacıyla ve materyal olmayan varlıkların kültürel ve yarattıcı üretiminde girişimciliğin desteklenmesine odaklanılması nedeniyle bu çalışmada Yarattıcı Endüstriler (YE) (Creative Industries, CI) kavramını kullanmayı tercih ettik. Bazı temel farkları görmezden gelerek kültür endüstrileri, yarattıcı ekonomi, sanat girişimciliği, kültürel girişimcilik gibi kavramların da yakın anlamlar içerdiğini ifade edebiliriz. Bu konuda derinleştikçe ortaya çıkan bu farklılıklar eğitimin amaçları kapsamında ihtiyaç duyulmayan nüanslar olarak görülebilir.

YE içerisinde sayılan sektörler farklı sınıflamalar içerisinde değişken olsa da kavramın özünde ekonominin yenilikçi ve yarattıcı potansiyeli ile yakından ilişkili pek çok faaliyet bulunur. Yaygın kabul gören bir tanıma göre yarattıcı endüstriler, "bireysel yarattıcılık ve yeteneği barındırarak, fikri mülkiyete dayalı biçimde istihdam ve refah üreten endüstriler"dir¹. Bu tanıma göre yarattıcı endüstriler: Reklam; mimari; sanat ve antika; el sanatları; tasarım; moda tasarımı; film ve video; interaktif yazılımlar; müzik; performans sanatları;

¹ DCMS, *Creative industries mapping document* (London: Department of Culture, Media & Sport, 2001), 5.

KATKILARIYLA

yayıncılık; yazılım ve bilgisayar hizmetleri; radyo ve televizyon sektörlerinden oluşmaktadır.

Bir başka yaklaşıma göre yaratıcı endüstriler belirgin düzeyde sanatsal çaba veya yaratıcı bileşenler barındıran ürün ve veya hizmetlerin ortaya çıktığı ekonomik faaliyetleri kapsar². Bu yaklaşım AR-GE süreçlerine de varacak şekilde işlevsel yaratıcılığı dâhil etme potansiyeli taşımaktadır. Böylece Batı'da yaygın olan inovasyon süreçlerinin YE ile buluştuğu yaklaşım ortaya çıkar. YE'in barındırdığı yaratıcı süreçlerin kültürel ürünler/hizmetler yanında fikir zenginliği, özgür düşünce ve kültüre duyarlı bakış açıları gibi doğrudan toplumsal ve ekonomik etkileri olduğu ifade edilebilir. Dolaylı olarak ise kentin entelektüel sermaye yapısını değiştiren insan hareketliliği, eser ve ürünlerin inovasyon fikirlerine ilham vermesi, şehirlerin kültür ve sanat hayatının canlanması yoluyla nitelikli istihdamın çekilmesi (yaşanacak bir şehir) ve kültürel ekonomik hareketliliğin oluşması gibi katkıları olduğu düşünülür.

3.2. Yaratıcı Endüstrilerin potansiyeli

Yaratıcı ekonomi, küresel gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYİH) %6'dan fazlasını oluşturur. BM tahminlerine göre, yaratıcı endüstriler yıllık 2 trilyon doların üzerinde gelir üretmektedir. Bu alanlarda tüm dünyada toplam çalışan kişi sayısı ise yaklaşık 50 milyondur³. Türkiye'de yaratıcı endüstriler ürünleri ihracatı 2003 yılında 3,3 milyar Dolar iken, 2014 yılında 9,9 milyar Dolara çıktığı

² Richard E. Caves, *Creative industries: Contracts between art and commerce* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2000).

³ <https://www.thepolicycircle.org/minibrief/the-creative-economy/>

KATKILARIYLA

görülmektedir⁴. Yaratıcı endüstrilerin tamamını kapsayan bu rakamlar geleceğe yönelik potansiyeline işaret etmektedir. Eğitimimiz kapsamında ise her bir alanın yaratıcı endüstrilerde nasıl konumlandığını konuşarak devam etmek faydalı görünmektedir.

Aşağıdaki şemada kültürel miras sanat medya ve işlevsel yaratım ana başlıkları altında Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı tarafından oluşturulan sınıflama bulunmaktadır. Bu sınıflamayı yukarıdan aşağıya doğru kültürel değerlerin öne çıktığı, aşağıdan yukarıya doğru ise ticari değeri ile dijitalleşmenin baskın olduğu genel bir çerçeve olarak görebilirsiniz.

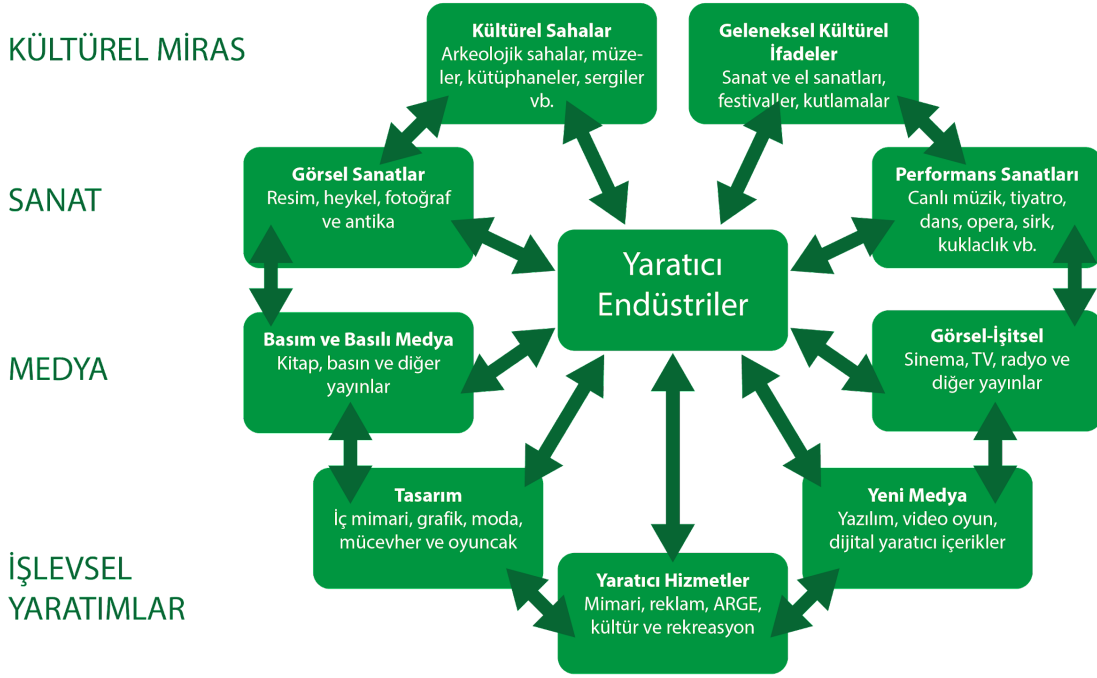
---

⁴ UNCTAD, *Creative Economy Outlook 2002-2015 and Country Profiles 2005-2014* (United Nations Conference of Trade and Development, 2018).

KATKILARIYLA

Mesleğim
Kültürüm

Kaynak UNCTAD. (2010). Creative Economy: A feasible development option (s. 422). United Nations Conference on Trade and Development, s.8.

Yaratıcı endüstriler sınıflamasının bizim için önemi kendi içinde bulunduğumuz alanın sınırları dışına taşan fırsatlardır. Dijitalleşen ve küresel pazara entegre olan günümüz dünyasında yaratıcı endüstrilerin her alt sektörü diğerleri ile daha yakın, sıklıkla alanlar kesişiyor. Yukarıdaki şemayı, fırsatların nerede olduğunu keşfedeceğimiz bir harita gibi düşünmek mümkün. Böylece kendi sanatımızda uzmanlaşırken, diğer yaratıcı endüstri kolları ile işbirliği içinde ürünler/hizmetler üretmek mümkün olabilir.

Fotoğrafçılıktan bir küçük örnek verebiliriz. Bundan 20 yıl önce fotoğraf çekmeyi öğrenmek fotoğraf çekerek hayatını kazanmak anlamına gelirdi. İster bir basın kurumunda, ister kendi fotoğraf stüdyosunda olsun çektiği

KATKILARIYLA

fotoğraflar mesleğinin odağındaydı. Bugün ise fotoğrafçılık eğitiminden başlayarak gidilecek kariyer yolları oldukça çeşitli. Doğum fotoğrafçısı, düğün fotoğrafçısı gibi aslında fotoğrafçılık gibi görünen ama sosyal medya yönetimi, senaryolaştırma, mekan seçimi gibi farklı işlevleri barındıran fotoğrafçılık alanı kariyerin bir kolu olabilir. Yüksek teknoloji kameralar ile hem fotoğraf, hem video çekmek de mümkün. Böylece düğün kameramanı, evlilik teklifi videoları çeken bir girişimci gibi türevlere ya da kısa filmler ile yarışmalara giren bir sanatçıya da dönüşmek mümkün. Reklam sektörüne (video, fotoğraf), müzik endüstrisine (klip, albüm kapağı fotoğrafı), kurumlara (tanıtım videoları), bireylere (youtuber için çekim ekibi olarak, kaliteli profil fotoğrafları çekerek, video içerik kayıtları ile) hizmet vermek de mümkün. Oyun ve animasyon sektörünün, diğer sektörlerin telifli fotoğraf ve video ihtiyacının stok sitelerden karşılayan bir kültürel üretici olmak da mümkün. Dikkat edin yaratıcı endüstriler şemasındaki pek çok sektöre dokunduk. Fotoğraf çekmenin ötesinde farklı işleri de üstlenmiş olduk.

İşbirliği fırsatları denildiğinde kastedilen şey Yukarıdaki örnekte gördüğünüz gibi tek bir yaratıcı yeteneğin pek çok farklı alanla işbirliği içinde kullanılabilmesidir. Sizlerin bulacağınız yeni ve el değmemiş alanlar ile bu liste uzatılabilir, alanlar genişletilebilir.